

Тема: Вступ до теми. З історії книгодрукування. За В. Дацкевичем « Як з'явилася друкована книга»

Мета: вдосконалювати навички свідомого виразного читання науково-популярних творів; вчити аналізувати прочитане; збагачувати словниковий запас учнів; розширювати їх світогляд; розвивати образне мислення; виховувати любов до книг.

Тип уроку:урок засвоєння нових знань.

Обладнання: комп'ютер, плазмовий телевізор, картки із зображенням перших книжок, матеріали для лепбука, ножиці ,клей, словники, папки «Веселі читалочки», виставка книг.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

1. Привітання для гостей.

Щиро всіх вітаємо, з миром зустрічаємо.
Посмішки даруємо й від душі бажаємо:
Щоб жили в кожній оселі всі здорові та веселі,
Щоб процвітали в ній мир, любов ,добро!
Щоб щасливим та багатим все українство було!

Діти сідають за парти.

II. Актуалізація опорних знань.

1. Пригадайте, яким було ваше домашнє завдання?

(намалювати малюнок: «Якою я уявляю українську мову?»)

-Представте свої малюнки по черзі.

III. Мовленнєва розминка

1. Робота над чистомовкою

Ище-ище-ище — подув холодний вітрище.

Аї-аї-аї — облітає листя в гаї.

Го-го-го — ми збираємо його.

Ас-ас-ас — принесемо листя в клас.

2. Вправа на розширення площі зорового сприймання.

« Веселі читалочки» ст..3

3.Робота над скоромовкою

Космонавт в ракету сів,

Двигуни гучні завів.

Та велить матуся з хати

Двигуни повимикати,

Бо він рано їх завів —

Манну кашу не доїв.

IV. Мотивація навчальної діяльності.

Повідомлення теми і мети уроку

— **зараз повідгадуйте загадку:***Бачити не бачить;*

Чути - не чує,

Мовчки говорить

Дуже мудрує,

Часом захоче — правди навчає,

Іноді бреше, всіх звеселяє.(Книжка)

Так. Це книга.

Сьогодні на уроці ми будемо вивчати походження книги з допомогою науково-популярного твору В. Дацкевича « Як з'явилася друкована книга».

Мета:

На уроці ми з вами будемо вдосконалювати навички свідомого виразного читання науково-популярних творів; вчити аналізувати прочитане; збагачувати словниковий запас учнів; розширювати їх світогляд; розвивати образне мислення; виховувати любов до книг.

До нас на урок завітала чарівна книга і потрапила вона сюди через дивовижний винахід «Машину часу».

Я сподіваюся , що ця машина перенесе нас в далеку давнину і покаже :

- які матеріали використовували люди для перших книг;
- як люди створювали перші книги;
- якими книги перші були;
- коли і хто винайшов перший верстат для книгодрукування.

V. Сприймання й усвідомлення нового матеріалу.

Опрацювання тексту «Як з'явилася друкована книга» за Віктором Дацкевичем.

Хлопчики і дівчатка , ви готові вирушити в дорогу? (так)

Давайте ще «зберемо валізу» -потрібні слова ,з собою в дорогу.

1. *Розчитування* : Зошит ст. 19 вправа 1.

Якщо зустрінуться вам незрозумілі слова, то запишіть їх на картках і спробуйте знайти їх значення у тлумачних словниках.

2. Первинне ознайомлення з текстом.

Вправа « Кленовий листочок».

Мене першою затягла до себе машина часу, тож я починаю читати , а ви за мною, читають ті у кого листочок.

А решту тексту читаємо мовчки «для себе».

Діти, машина часу нас занесла на морське дно, а книга перетворює нас на рибок.

2. Гра «Рибки»

Самостійне мовчазне читання тексту учням.

(Читання для себе)

- Яка основна думка прочитаного?

Розказати як люди створювали перші книги.

Фізкультхвилинка

Чарівна книга зараз перетворить вас на маленьку насінинку, яка потрапила в ґрунт,квіточку.

З гарного луку ми повертаємося до нашого класу.

3.Погляньте на екран Чарівна книга хоче нам щось розповісти. *(Video)*

4. Словникова робота

То ж які слова ви виписали?

Погляньте на екран. Звірте свої записи.

Шрифт — повний комплект друкарських літер певного типу й малюнка, необхідний для набору якого-небудь тексту.

Прес — машина для обробки тисненням різних заготовок і матеріалів.

5. Повторне читання твору учнями «ланцюжком»

6. Експрес опитування за прочитаним:

- Хто автор?
- Які головні герої?
- Яка мета твору?
- Що сподобалося?
- Що здивувало?

7. Аналіз змісту прочитаного з елементами вибіркового читання.

- На чому і чим писали перші книги?
- З чого виготовляли книги в Стародавньому Єгипті?
- ,,,,,, в Стародавньому Китаї?
- Що винайшли у місті Пергамі?
- Як робили книжку?
- скільки часу йшло на створення книги?
- Хто і де винайшов перший друкарський верстат?

Погляньте , ми потрапили у якусь кімнату.(Довідкове бюро)

А зараз за допомогою « Довідкового бюро» Ми будемо ще швидше переміщуватися і в просторі , і в часі.

Але

усі подорожуючі намагаються запам'ятати те місце , де вони були. Роблять селфі, привозять магніти , а ми з вами завершимо створення лепбука про перші книги.

Приготувалися, вирушаємо в дорогу.....

Довідкове бюро: Книги вірою і правдою служать людям довгі роки і навіть цілі століття. Але ж ще 6000 років тому не було ні паперу, ні чорнила, ні книг. І всі свої думки люди просто висловлювали вголос або малювали на скелях, пергаменті або глиняних плитах. А потім ці малюнки люди спростили до рисок. Так з'явилися перші літери.

Найперші книги писалися від руки. Вони виникли в давні часи. Археологи під час розкопок виявили останки стародавнього міста і глиняні плити-книги. У стародавній бібліотеці було близько десятка тисяч книг-табличок. Правда, виглядали перші бібліотеки не так як зараз. Там не було високих стелажів. Книги-плити розкладалися по плетених кошиках, до яких кріпилися глиняні ярлички з зазначенням, що за інформація зберігається тут.

Були ще й книги-сувої з папірусу. Написану на папірусі книгу не складали, а згортали у сувій. Знайдений найдовший сувій має понад 40 метрів довжини.

Пергамент виробляли з шкур тварин: ослів, ягнят або телят. В результаті виходив тонкий, але міцний матеріал білого кольору, на якому можна було писати з обох сторін. Листи ці складалися,

зшивалися разом і обрамлялися дерев'яною кришкою, нагадуючи за формою сучасну книгу. Але, щоб отримати пергамент, потрібно було вбити багато тварин. До прикладу, для книги на 350 сторінок потрібно було знищити пів-стада тварин. Та купувати їх могли виключно багаті люди.

Вперше папір був виготовлений в Китаї в II ст. до н.е. Але китайці кілька століть приховували секрет виробництва паперу. За розголошення таємниці в Китаї навіть загрожувала смертна кара. І лише через 7 століть перша паперова майстерня з'явилася в Самарканді.

Перші паперові книги з'явилися в Європі в 13 столітті. Їх довгий час писали від руки. Одна книга виготовлялася 5-7 років і коштувала дуже дорого.

А ось перша друкована книга виникла у середині 15 століття, коли німець Йоганес Гутенберг винайшов металеві літери. Він покривав їх фарбою і з допомогою них набирав рядки, в результаті відбитка пресом виходив відбиток на папері. Згодом вклав їх у верстат.

Перша друкована книга в Україні—знаменитий «Апостол» з'явилася у Львові в далекому 1574 році. Вона була видана Іваном Федоровим досить примітивним способом. Дерев'яні літери склали в слова, слова - в рядки, а рядки — сторінки. Всі сторінки змащували фарбою, після чого майстер притискав до них по черзі білі аркуші. З них зшивав книги. Поступово дерев'яні літери-печатки стали металевими, потім з'явилися друкарські верстати, слідом за ними - друкарські машинки.

А ось зараз в кожному населеному пункті є бібліотека, в якій зберігаються книги. Тільки не всі туди ходять, а багато хто навіть не читають книги. А адже вони справді є найбільшими скарбами світу. І вважається, що чим більше людина прочитає книг, тим розумнішою вона буде.

VI. Підсумок уроку

Давайте завершимо роботу над лепбуком і поглянемо , чи справдилися наші сподівання.

— Що нового дізналися на сьогоднішньому уроці?

— Що вас найбільше вразило?

— Про що хотіли б розповісти своїм рідним?

VII. Домашнє завдання

Стисло переказувати текст.